

اصل نماز چند رکعت است

۶ آبان ۱۳۹۴ ساعت ۱۹:۰۱

امام رضا(ع) در خصوص تعداد رکعات نماز و روند تغییر آن حدیث جالبی دارند.

نماز بهترین اعمال دینی است که اگر قبول درگاه خداوند عالم شود، عبادت‌های دیگر هم قبول می‌شود و اگر پذیرفته نشود اعمال دیگر هم قبول نمی‌شود، همان طور که اگر انسان شبانه‌روزی پنج نوبت در نهر آبی شست‌وشو کند، آلودگی در بدنش نمی‌ماند، نمازهای پنج‌گانه هم انسان را از گناهان پاک می‌کند و سزاوار است که انسان نماز را در اول وقت بخواند و کسی که نماز را پست و سبک شمارد مانند کسی است که نماز نمی‌خواند، یکی دیگر از پرسش‌هایی که درباره نماز مطرح می‌شود این است که چرا به تعداد رکعات نماز افزوده شده است یا شنیده‌ایم که نمازها به صورت ۲ رکعتی نازل شده است، ولی به دلیل ولادت امام حسن و حسین(ع) هفت رکعت پیامبر(ص) به نمازها اضافه کرده است، آیا این درست است؟ اگر در این خصوص روایتی هست بیان کرده و بگویید نماز در صدر اسلام چگونه بوده است؟

سیدحسن موسوی کارشناسی مرکز تخصصی نماز در جواب این پرسش می‌گوید:

امام رضا(ع) در خصوص تعداد رکعات نماز و روند تغییر آن فرموده‌اند: اصل نماز یک رکعت است، چون اصل عدد یک می‌باشد، بنابراین هر گاه نماز را از یک رکعت کمتر بیاورند، عمل آورده شده نماز نیست، باری حق عزوجل می‌دانست آن یک رکعت - که کمتر از آن اصلاً نماز نیست- را بندگان کاملاً و تماماً نیاورده، بلکه ناقص اداء می‌کنند، پس یک رکعت دیگر را با آن مقرون ساخت تا با رکعت دوم نقص رکعت اول جبران شود و بدین ترتیب اصل نماز دو رکعت جعل کرد.

سپس رسول خدا(ص) می‌دانستند بندگان این دو رکعت را با تمام آنچه مورد امر است و کاملاً و تماماً نخواهند آورد، از این رو به هر کدام از نماز ظهر و عصر و عشاء دو رکعت ضمیمه شد تا بدین وسیله نقص دو رکعت اول و دوم جبران شود و نیز حضرت می‌دانستند که در وقت نماز مغرب غالباً مردم از خواندن نماز منصرف و به کارهایی از قبیل افطار و تناول غذا و وضو و آماده کردن مقدمات استراحت در شب هستند، لذا یک رکعت بیشتر به آن اضافه نکردند تا بدین وسیله نماز مغرب بر آن‌ها سبک و خفیف باشد و نیز وجه دیگر برای اضافه شدن یک رکعت به نماز مغرب آن است که بدین وسیله رکعات نماز در روز و شب عدد فرد می‌شود و اما نماز صبح به حال خود واگذارده شده و چیزی به آن اضافه نشده، زیرا اشتغال در وقت این نماز بیشتر از اوقات دیگر

بوده و دنبال نیازمندی‌ها رفتن وسیع‌تر نسبت به ازمنه دیگر است.

جهت دیگر آنکه قلوب و دل‌ها در وقت نماز صبح از فکر و اندیشه خالی‌تر نسبت به اوقات دیگر است، زیرا در شب معاملات مردم کمتر و داد و ستد قلیل و ضعیف‌تر است، بنابراین انسان در وقت اقبالش به نماز بیش از اوقات دیگر است. (۱)

در روایتی از حضرت امام محمدباقر(ع) در این باره نقل شده: موقعی که پیغمبر عالیقدر اسلام را به معراج بردند، نمازهای واجب که ۱۰ رکعت بودند، هر کدام دو رکعتی بودند، وقتی حضرت حسنین(ع) متولد شدند، پیامبر اسلام(ص) برای شکرگزاری خدا هفت رکعت دیگر به آن‌ها اضافه کرد و خدا هم اجازه داد. (۲)

در حدیثی امام سجاد(ع) با اشاره به چگونگی و علت تغییر نماز فرموده‌اند: در مدینه و زمانی که دعوت عمومی به اسلام آشکار شد و اسلام قوت یافت و خداوند عزوجل جهاد را بر مسلمانان واجب فرمود، رسول خدا(ص) هفت رکعت به نمازهای شبانه روز افزود، به این ترتیب: دو رکعت به نماز ظهر و دو رکعت به نماز عصر و یک رکعت به نماز مغرب و دو رکعت به نماز عشاء و نماز صبح را به همان صورت که در مکه واجب شده بود، باقی گذاشت و بر آن نیفزود. (۳)

در پایان ذکر این مطلب ضروری است که افزودن رکعت‌های دیگر بر نماز حتماً به دستور و اذن خداوند توسط پیامبر(ص) صورت گرفته است، زیرا پیامبر مأمور الهی است و از طرف خود چیزی نمی‌گوید: «وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَىٰ؛ إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَىٰ» (۴)؛ و هرگز از روی هوای نفس سخن نمی‌گوید؛ آنچه می‌گوید چیزی جز وحی که بر او نازل شده نیست!

*پی‌نوشت‌ها:

۱- علل الشرائع، ج ۱، ص ۲۶۱

۲- الکافی، ج ۳، ص ۴۸۷

۳- من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۴۵۵

۴- نجم (۵۳)، آیه ۳ و ۴

